

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
VALSTSTIESĪBU ZINĀTŅU KATEDRA

**DROŠĪBAS DIENESTU DISCIPLINĀRATBILDĪBAS
PIEMĒROŠANAS PROBLEMĀTIKA**

BAKALaura DARBS

Autors: Gatis Ābele

Studenta apliecības Nr.: ga14007

Darba vadītājs: docents Dr. iur. Edvīns Danovskis

RĪGA 2017

ANOTĀCIJA

Bakalaura darbā „Drošības dienestu disciplināratbildības piemērošanas problemātika”, ir apskatīts drošības dienestu - Valsts policijas, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un Valsts robezsardzes disciplināratbildības institūts, disciplinārpārkāpumu tiesu prakse, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma regulējums par vainas formām, salīdzinājumā ar Krimināllikumā minēto vainas formu regulējumu, disciplinārpārkāpuma seku nozīme, pieteikuma priekšmetu kļūdas pārsūdzot disciplinārsodu un iestādes pieļautās kļūdas piemērojot disciplinārsodu, kā arī šo kļūdu nozīme tiesvedībā. Darbs saistīts ar tiesu spriedumu izpēti un problēmu konstatēšanu, kā arī priekšlikumu piedāvāšanu, normatīvo aktu uzlabošanai.

Darba autors konstatē, ka Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likumā ir nepieciešams pilnveidot regulējumu par vainas formām, kā arī konstatē nepilnības disciplinārsoda piemērošanas jautājumos.

Atslēgvārdi: disciplināratbildība, disciplinārpārkāpums, disciplinārsoda pārsūdzēšanas pieteikuma priekšmets, administratīvais akts, disciplinārpārkāpuma vainas formas, drošības dienests.

ANNOTATION

The author of the bachelor thesis „Issues of disciplinary responsibility of the security services” examines performance of the State Police, State Fire and Rescue Service and the State Border Guard disciplinary institute, disciplinary offense in court judgments, the Ministry of Interior system institutions. Also thesis includes a research on such topics as the disciplinary regulation of guilt forms in Ministry of Interior System Institutions Prison and Administration officials with special service ranks law compared to the Criminal Law of guilt form regulation, examines the role of disciplinary consequences in the disciplinary cases and application object mistakes made in court judgments in disciplinary cases, and institution errors issuing mandatory administrative act, as well as the significance of these mistakes in the proceedings. Work involves the research of the court judgments and identifying of the problems. Also author of the thesis gives advice on improving the law regulations.

The author recognizes that the disciplinary law of Ministry of the Interior and the institutions of the Prison Administration officials with special service ranks needs to be improved and finds certain flaws in issues when the disciplinary judgment is applied.

Keywords: disciplinary liability, disciplinary offense, disciplinary appeal application for the administrative act, disciplinary guilt forms, security service.

SATURS

Ievads.....	5
1. Vainas formu nozīme disciplinārpārkāpumu kvalifikācijā.....	7
1.1. Dažādi vainas formu skaidrojumi, šo atšķirību cēloņi.....	7
1.2. Disciplinārpārkāpumu iedalījums atkarībā no brīža, kad izdarīts pārkāpums.....	9
1.3. Nepieciešamība pēc likuma un prakses maiņas.....	15
2. Pieteikuma priekšmeta neprecizitātes, pārsūdzot disciplinārsodu.....	19
2.1. Administratīvā akta atzīšana par prettiesisku.....	19
2.2. Administratīvā akta atcelšana.....	23
2.3. Pieteikuma priekšmeta maiņa tiesvedības gaitā.....	24
3. Disciplinārsoda piemērošanas kļūdas un šo kļūdu izvērtējums tiesvedībā, pārsūdzot disciplinārsodu.....	28
3.1. Pārkāpuma kvalifikācijas pazīme kā atbildību pastiprinošs apstāklis.....	28
3.2. Nepareiza administratīvā akta izdošana.....	31
3.3. Disciplinārsoda piemērošanas kļūdas kā būtisks vai maznozīmīgs procesuāls pārkāpums.....	32
Kopsavilkums.....	35
Izmantotā literatūra un juridisko aktu saraksts.....	38

IEVADS

Sabiedrībā un valstī pastāv vairākas tiesību normas un morāles normas, no kurām izriet personas tiesību apjoms, ierobežojumi un pienākumi attiecībā uz veicamo rīcību. Pēc šīm tiesību normām var noskaidrot, vai persona ir veikusi prettiesisku rīcību, vai veikusi rīcību, kas ir saskaņā ar tiesību normām.

Personai tiesību normu neievērošanas rezultātā var tikt piemērots kāds no atbildības veidiem:

- 1) administratīvā atbildība;
- 2) civiltiesiskā atbildība;
- 3) kriminālatbildība;
- 4) disciplināratbildība.

Minētie atbildības veidi ir atšķirīgi, jo katram atbildības paveidam ir atšķirīgas vērtības kuras tiek aizsargātas, kā arī katrs pārkāpums rada atšķirīgas tiesiskās sekas, piemēram, kriminālatbildība ir visbargākā no šiem atbildības paveidiem, jo personai piemērojot kriminālatbildību var konstatēt, ka persona ir izdarījusi tādu pārkāpumu, kas būtiski kaitē ar Krimināllikumu aizsargātām interesēm, piemēram, personas dzīvībai. Tikai disciplināratbildību par šādu pārkāpumu nevar piemērot, jo kaitējums ir pārāk smags aizsargātajām interesēm. Katram no šiem atbildības veidiem ir tiesību norma pēc kura personu var saukt pie atbildības sakarā ar prettiesisko rīcību.

Valsts amatpersonām, kas dienē drošības dienestos kā Valsts policija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā un Valsts robežsardzē ir speciāls likums, kurš kontrolē amatpersonas veikto rīcību un saskaņā ar kuru var piemērot disciplinārsodu personai.

Darbā autors konstatēs disciplināratbildības problemātiku aplūkojot tiesu praksi un sniegs analīzi par šiem jautājumiem, izklāstot dažus problemātiskus aspektus. Šī tēma ir aktuāla, jo drošības dienesti ieņem nozīmīgu lomu personas aizsardzībā, kā arī ņemot vērā, ka ir sastopami nepareizi konstatējumi no tiesu vai iestāžu puses tiesas spriedumos, ir nepieciešams konstatēt šīs problēmas, lai varētu pilnveidot zināšanas šajos jautājumos un veikt nepieciešamos grozījumus tiesību normu regulējumos. Tiesu spriedumos ir izveidojusies nepareiza prakse, tiesai nosakot, ka

pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības, kā arī, tiesas spriedumos var konstatēt pieteikuma priekšmeta problēmas un iestādes kļūdas uzliekot disciplinārsodu.

Bakalaura darba mērķis ir identificēt Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības piemērošanas problēmas, lielākoties saskaņā ar vainas formu regulējumu un ieteikt risinājumu konsekventai disciplināratbildības piemērošanai praksē, amatpersonām pārsūdzot tām uzlikto disciplinārsodu un sniegt priekšlikumus veiksmīgākam tiesību normu regulējumam vainas formu jautājumos.

Bakalaura darbā autors izmantos šādas zinātniski pētnieciskās metodes: analītisko metodi un deduktīvo metodi. Ar analītisko metodi darbā tiek veikta tiesas spriedumu izpēte, dažādu tiesību aktu izpēte, kā arī problēmjautājumu konstatēšana.

Pateicoties deduktīvajai metodei darbā tika nonākts pie dažādiem secinājumiem, attiecībā uz tiesas spriedumos argumentēto.

Bakalaura darbs ir izklāstīts 3 nodaļās un 9 apakšnodaļās. 1. nodaļa ir veltīta vainas formu regulējumam disciplinārpārkāpumu kvalifikācijā. 2. nodaļa ir veltīta pieteikuma priekšmetam pārsūdzot disciplinārsodu. 3. nodaļa ir veltīta iestādes kļūdu konstatēšanai un šo kļūdu izvērtēšanai, piemērojot disciplinārsodu amatpersonai, par prettiesisko rīcību.

1. VAINAS FORMU NOZĪME DISCIPLINĀRPĀRKĀPUMU KVALIFIKĀCIJĀ

1.1. Dažādi vainas formu skaidrojumi, šo atšķirību cēloņi.

Agrāk Krimināllikuma 9. un 10. pantā ietvertā definīcija, par nodarījuma izdarīšanu ar nodomu (tīši) un aiz neuzmanības, bija vienāda ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likums) 7. panta otrās un trešās daļas definīciju par nodarījuma izdarīšanu ar (tīšu) nodomu un aiz neuzmanības.

Stājoties spēkā Krimināllikuma 2013. gada 1. aprīļa redakcijai, tika mainīta 9. un 10. pantā ietvertā (tīša) nodoma un aiz neuzmanības izdarīta nodarījuma definīcija, bet Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likumā netika veiktas izmaiņas definīcijā, radot atšķirības starp šīm likumā ietvertajām definīcijām.

Lai varētu pareizi novērtēt vainas formu nozīmi disciplinārpārkāpumu kvalifikācijā, ir nepieciešams saprast, ko nozīmē vaina un kādas ir tās formas atbilstoši Krimināllikumam, ņemot vērā, ka Krimināllikuma regulējums par vainas formām ir atšķirīgs salīdzinot ar Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma vainas formu regulējumu. Nesenā pagātnē šie regulējumi bija vienādi, bet kopš Krimināllikuma 2013. gada 1. aprīļa redakcijas ir izmainīties vainas formu regulējums Krimināllikumā, kamēr Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likumā tas ir palicis nemainīgs, tādejādi radot problēmas noteikt vai disciplinārpārkāpums drošības dienestos ir izdarīts ar nodomu, vai aiz neuzmanības. Tiesas arī nepareizi konstatē, ka pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības, lai gan tā nav.

Analizējot iepriekšējās Krimināllikuma redakcijas, kuras agrāk ir bijušas spēkā līdz 2013. gada 1. aprīļa Krimināllikuma grozījumiem, Krimināllikuma 8. panta pirmajā daļā un 9. pantā ietvertajās definīcijās, var redzēt, ka par vainīgu noziedzīgā nodarījumā atzīstama tikai persona, kas izdarījusi nodarījumu ar nodomu vai aiz neuzmanības. Noziedzīgs nodarījums atzīstams par

izdarītu ar nodomu, ja persona to izdarot ir paredzējusi kaitīgās sekas un vēlējusies tās. Netiešs nodoms ir tad, kad šīs sekas persona nav vēlējusies, tomēr pieļāvusi to iestāšanos.¹

Pēc Krimināllikuma 15. panta otrās daļas, nodarījums ir uzskatāms par pabeigtu, ja tam ir visas Krimināllikumā minētās nodarījuma sastāva pazīmes, tai skaitā vainas forma.

Pēc šādām definīcijām var konstatēt, ka likumdevējs liek uzsvaru arī uz kaitīgajām sekām, kuras būs iestājušās nodarījuma rezultātā.

Analizējot Krimināllikuma redakcijas līdz 2013. gada 1. aprīļa grozījumiem, 10. pantā pirmajā daļā teikts, aiz neuzmanības izdarīts noziedzīgs nodarījums ir tad, kad persona ir paredzējusi savas darbības vai bezdarbības seku iestāšanos iespēju, tomēr vieglprātīgi paļāvusies, ka tās varēs novērst, vai arī nav paredzējusi šīs sekas, kaut gan viņai tās vajadzēja paredzēt, pēc konkrētajiem apstākļiem. Pie nodarījuma, kas izdarīts aiz neuzmanības, ir redzams, ka sekas ir svarīgas, lai varētu teikt, ka nodarījums ir sodāms. No šādām definīcijām izriet, ka nav svarīgi, vai persona ir pārkāpusi kādus normatīvos aktus, jo ir nepieciešams konstatēt seku pastāvēšanu.

Analizējot Krimināllikuma 9. panta otro daļu, kura ir tikusi grozīta kopš 2013. gada 1. aprīļa, var konstatēt, ka nodarījums ir atzīstams par izdarītu ar tiešu nodomu, ja persona apzinās savas darbības vai bezdarbības kaitīgumu un to apzināti veic vai pieļauj, vai, ja persona pieļauj vai apzinās savas darbības vai bezdarbības kaitīgumu, paredz kaitīgās sekas un vēlas to iestāšanos.

No Krimināllikuma 9. panta otrās daļas izriet, ka sekas šajā definīcijā netiek ņemtas vērā. Ar tiešu nodomu izdarīts nodarījums būs tad, kad persona ir veikusi prettiesisku darbību un to apzinās vai pieļauj. No otrās definīcijas daļas redzams, ka ar tiešu nodomu izdarīts nodarījums ir, ja persona pieļauj vai apzinās savas darbības vai bezdarbības kaitīgumu, paredz kaitīgās sekas un vēlas to iestāšanos. Var secināt, ka tiešam nodomam Krimināllikumā, kopš 2013. gada 1. aprīļa grozījumiem, tika izveidotas divas definīcijas 9. panta otrajā daļā, kad personas nodarījums tiek kvalificēts ar tiešu nodomu. Pirmajā definīcijā nav nozīme sekām, bet otrajā ir nozīme šīm sekām. Krimināllikuma redakcijā, kas stājās spēkā no 2013. gada 1. aprīļa, 9. panta trešā daļa paredz, ka ar netiešu nodomu izdarīts nodarījums var būt, tikai ja persona apzinās savas darbības

¹ Krimināllikums: LR likums. Pieejams: <http://www.likumi.lv> [aplūkots 2017. gada 10. martā]

vai bezdarbības kaitīgumu, paredzējusi kaitīgās sekas un, kaut arī nav vēlējusies šo seku iestāšanos, tomēr apzināti pieļāvusi to iestāšanos.

Var secināt, ka stājoties spēkā 2013. gada 1. aprīļa redakcijai, Krimināllikuma 9. panta regulējums tika papildināts un pilnveidots. Tiešam nodomam tika izveidotas divas definīcijas un netieša nodoma definīcija tika pārvietota uz 9. panta trešo daļu un pilnīgāk noregulēta.

Analizējot Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma vainas formu skaidrojumu visās redakcijās un pašlaik spēkā esošajā redakcijā, 7. panta otrā un trešā daļa nosaka, ka disciplinārpārkāpums ir izdarīts ar tīšu nodomu, ja amatpersona, kura to izdarījusi apzinājusies savas rīcības prettiesisko raksturu un paredzējusi rīcības kaitīgās sekas, un vēlējusies vai apzināti pieļāvusi seku iestāšanos. Aiz neuzmanības disciplinārpārkāpums ir izdarīts tad, kad amatpersona, kura to izdarījusi, ir paredzējusi savas rīcības kaitīgo seku iestāšanos iespēju, bet paļāvusies, ka tās neiestāsies vai ka novērsīs tās, vai nav paredzējusi šādu seku iestāšanos, lai gan tai vajadzēja paredzēt iestāšanos iespēju.²

Vērtējot definīcijas Krimināllikumā un Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likumā, var konstatēt, ka Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 7. panta otrajā un trešajā daļā vainas formu regulējums ir aizgūts no Krimināllikuma redakcijām, kuras bija spēkā pirms 2013. gada 1. aprīļa grozījumiem. 2013. gada 1. aprīlī mainījās vainas formu regulējums Krimināllikumā, tad Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likumā šī definīcija netika grozīta, kura nosaka, ka ar seku iestāšanos pārkāpums skaitās sodāms, un ir nepieciešams, lai persona paredz, vēlas vai pieļauj seku iestāšanos, lai pārkāpums skaitītos izdarīts ar tīšu nodomu.

1.2. Disciplinārpārkāpumu iedalījums atkarībā no brīža, kad izdarīts pārkāpums.

Autors turpmāk apskatīs, no kura brīža disciplinārpārkāpums skaitās pabeigts - vai ar pārkāpuma izdarīšanas brīdi, vai ar seku iestāšanās brīdi.

² Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplinārbildības likums: LR likums. Pieejams: <http://www.likumi.lv> [aplūkots 2017. gada 10. martā]

Vaina ir personas psihiskā attieksme nodoma vai neuzmanības formā, kas saistīta ar izdarīto prettiesisko darbību vai bezdarbību, to kaitīgajām sekām.³ Vainas formas – nodoms un neuzmanība, pēc satura un nozīmes atšķiras. Vainas formā ietvertie nosacījumi kopsakarā ar pārējām pazīmēm dod iespēju novērtēt kaitīgumu noziedzīgajam nodarījumam, jo vainas formā uzsvērtā personas psihiskā darbība, paredzot atšķirības personas gribas un intelektuālajā darbībā.⁴

Krimināltiesībās ir pieņemts nošķirt nodarījumus no brīža, kad nodarījums ir uzskatāms par pabeigtu:

1) Materiālā sastāvā ietilpst ne tikai prettiesiskā darbība vai bezdarbība, bet arī kaitīgās sekas, kas ir iestājušās šīs darbības rezultātā, un cēloņsakarība starp šo darbību vai bezdarbību un kaitīgajām sekām. Sastāvu kvalifikācijas procesā ir nepieciešams noskaidrot subjekta attieksmi pret savu rīcību un kaitīgajām sekām.⁵ Materiālajā sastāvā objektīvās puses pazīme ir cēloņsakarība. Balstoties uz cēloņsakarības noteikumiem, materiālajā sastāvā jāpierāda, ka kaitīgās sekas objektīvi ir personas darbības vai bezdarbības rezultāts, ka iestājušos kaitīgo seku cēlonis ir tieši šī darbība vai bezdarbība.⁶ Nodarījums būs uzskatāms par pabeigtu ar seku iestāšanos brīdī. Materiāls sastāvs būs nodarījumos, kur ir iestājušās kaitīgās sekas, piemēram, cilvēku veselībai, dabas videi. Var secināt, ka šos nodarījumus nevar izdarīt, ja nav noticis kaitējums šiem apdraudētajiem objektiem, kas ir svarīgi materiālā sastāvā.

2) Formālā sastāvā ietilpst tikai prettiesiskā darbība vai bezdarbība, bet neietilpst nodarījuma sekas. Šajā gadījumā ir nepieciešams tikai noskaidrot subjekta attieksmi pret rīcību, nevis pret sekām, jo sekas ir ārpus nodarījuma sastāva un tām netiek piešķirta tiesiska nozīme, pat ja tās ir iestājušās.⁷ Formālā sastāvā kaitīgās sekas nav ietvertas, jo prettiesiskās darbības apzināta izdarīšana vai neizdarīšana ir pabeigts pārkāpums. Tāpēc atkrīt nepieciešamība vērtēt vainīgā psihisko attieksmi pret kaitīgajām sekām, jo tās sastāvā nav ietvertas un apzīmētas. Personas psihiskā attieksme pret darbību vai bezdarbību, kas formālajā sastāvā ir objektīvās puses pazīme,

³ Krastiņš U. Krimināltiesību teorija un prakse: viedokļi, problēmas, risinājumi 1998 - 2008. Rīga: Latvijas vēstnesis, 2009, 68. lpp.

⁴ Turpat. 68. - 69. lpp.

⁵ Rozenbergs J. Vainas institūts krimināltiesībās un tā nozīme noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijā. Promocijas darbs. Rīga, Latvijas Universitāte, 2012, 128. lpp. Pieejams: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5122/22890-Janis_Rozenbergs_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y [aplūkots 2017. gada 28. martā]

⁶ Krastiņš U. Tieša nodoma tvērums krimināltiesībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2017, 29. lpp.

⁷ Rozenbergs J. Vainas institūts krimināltiesībās un tā nozīme noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijā. Promocijas darbs. Rīga, Latvijas Universitāte, 2012, 127. lpp. Pieejams: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5122/22890-Janis_Rozenbergs_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y [aplūkots 2017. gada 28. martā]

var izpausties tikai kā tiešs nodoms, jo nav iespējams, ka persona apzināti izdara kādu darbību, vai neizpilda to, ko uzliek tai normatīvie akti, to nevēloties.⁸

Nodarījumus, kas atbilst formāla sastāva pazīmēm, var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, jo personas apzināta darbība vai bezdarbība nav iespējama, ja persona nevēlas nodarījumu veikt. Vēlēšanās raksturo personas gribas momentu vainā, kas piemīt tikai tiešam nodomam. Vēlēšanās, lai nodarījuma rezultātā iestātos kaitīgās sekas kā gribas izpausmes moments, nodarījumos ar formālu sastāvu nav jāvērtē, jo tāda nostādne izriet no nodarījuma konstrukcijas, ka likumdevējs nodarījumos ar formālu sastāvu nav ietvēris noteiktas kaitīgās sekas. No minētā var secināt, ka nodarījums skaitās pabeigts ar prettiesiskās rīcības izdarīšanas brīdi vai darbības neizdarīšanu, nodoma gribas moments no kaitīgajām sekām tiek pārvietots uz apzinātu prettiesisko darbību vai pieļauto darbības neizdarīšanu, un tas izpaužas kā vēlme veikt pārkāpumu vai neveikt tiesisku rīcību, sekām var tikt piešķirta nozīme, nosakot soda apmēru.⁹

Lai izprastu, vai disciplinārpārkāpuma sastāvā ir svarīga tikai prettiesiskā rīcība, neņemot vērā kaitīgās sekas, vai arī šīs sekas ir jāņem vērā un no kura brīža disciplinārpārkāpums skaitās pabeigts, kā arī, lai varētu izprast vai disciplinārpārkāpums var būt izdarīts aiz neuzmanības, vai tikai ar tiešu nodomu, jāaplūko Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma skaidrojums par to, kāda rīcība ir atzīstama par disciplinārpārkāpumu.

Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 3. panta pirmā daļa nosaka, ka: „*Par disciplinārpārkāpumu atzīstama amatpersonas ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarīta darbība vai bezdarbība, kas saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu un izpaužas kā tiesību aktos noteiktās kārtības un prasību neievērošana*”.

No definīcijas izriet, no kura brīža pārkāpums ir uzskatāms par disciplinārpārkāpumu, kas ir sodāms. Redzams, ka tiklīdz kā amatpersona neievēro likuma prasības vai pārkāpj likumu, viņas darbība vai bezdarbība ir prettiesiska un sodāma, kā to nosaka formāls sastāvs, ka pārkāpumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu. Ja persona apzinās, ka viņai ir normatīvie akti, kuri nosaka viņas rīcību vai uzliek pienākumu izdarīt kādu darbību, šo normatīvo aktu neievērošana skaitīsies kā disciplinārpārkāpums. Kaitīgās sekas nav iekļautas šajā definīcijā, secinot, ka šajā

⁸ Krastiņš U. Tieša nodoma tvērums krimināltiesībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2017, 28. lpp.

⁹ Krastiņš U. Krimināltiesību teorija un prakse: viedokļi, problēmas, risinājumi 1998 - 2008. Rīga: Latvijas vēstnesis, 2009, 83. lpp.

gadījumā, ja persona neievēro viņai tiesību aktos uzliktos pienākumus dienesta laikā, viņas rīcība ir uzskatāma par disciplinārpārkāpumu.

Aplūkojot Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 3. panta otro daļu, kura paredz, ka par disciplinārpārkāpumu ir atzīstama arī amatpersonas darbība vai bezdarbība, kas nav saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu, bet kas diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei. No definīcijas var secināt, ka personai var uzlikt disciplinārpārkāpumu, ja viņas rīcība diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei. Šajā gadījumā iestādes diskreditēšana un uzticības mazināšana valsts pārvaldei būs kā kaitīgās sekas, kas ir iestājušās amatpersonas rīcības rezultātā, bet šādām sekām nav nozīme, lai kvalificētu, ka ir izdarīts disciplinārpārkāpums. Pirmkārt, aplūkojot Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk Iekšlietu ministrijas dienesta gaitas likums) 6. panta 1. punktu, amatpersonai ir pienākums ievērot Latvijas Republikas likumus un citus normatīvos aktus.¹⁰ Pēc šāda likuma teksta var konstatēt, ja persona neievēro Latvijas Republikas likumā vai citā normatīvajā aktā noteikto, šāda rīcība ir uzskatāma par amatpersonas pienākumu nepildīšanu kā rezultātā persona var tikt disciplināri sodīta. Piemēram, amatpersona ārpus dienesta pienākumu pildīšanas laika, brauc ar automobili, 2 promiņu alkohola reibumā, šāda rīcība ir prettiesiska pēc Latvijas Republikas likuma un citiem normatīvajiem aktiem, kas norāda uz to, ka amatpersona nepilda likumā un citos normatīvajos aktos noteikto, rezultātā šāda rīcība ir disciplināri sodāma, jo pārkāpj Iekšlietu ministrijas dienesta gaitas likuma 6. panta 1. punktu. Nav jāvērtē vai šī rīcība ir diskreditējusi iestādi un mazinājusi uzticību valsts pārvaldei, jo ir nepieciešams tikai konstatēt, ka rīcība ir bijusi prettiesiska un persona to apzinās. Šīs kaitīgās sekas var ņemt vērā pie disciplinārsoda noteikšanas, lai konstatētu, cik smagu sodu jāpiemēro personai.

Piemēram, spriedumā, lietā Nr. A420296615, disciplinārsods piemērots par to, ka pieteicējs 2015. gada 3. aprīlī no dienesta pienākumu pildīšanas brīvajā laikā vadīja automobili, atrodoties alkohola ietekmē, tādējādi pārkāpjot Iekšlietu ministrijas dienesta gaitas likuma 6. panta 1. un 3. punkta, kā arī dienesta pienākumu izpildes kārtības noteikumu un dienesta ētikas kodeksa prasības. No sprieduma teksta var konstatēt, ka disciplinārsods ir uzliekams par normatīvo aktu

¹⁰ Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums. LR likums. Pieejams: <http://www.likumi.lv> [aplūkots 2017. gada 10. aprīlī]

pārkāpšanu, neņemot vērā kaitīgās sekas. Šāds pārkāpums ir ar formālu sastāvu un tiešu nodomu.¹¹

Gadījumā, ja paredzēta darbība vai bezdarbība, kas saistīta ar kāda fiziska vai materiāla kaitējuma rašanos, tad nevar runāt par atšķirīgu psihisko attieksmi pret darbību vai bezdarbību un kaitīgajām sekām. Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likumā paredzētais disciplinārpārkāpums ir ticis veidots, kā vienkāršs sastāvs, kad prettiesiskā rīcība veido pabeigtu pārkāpumu.¹²

Otrkārt, ir nepieciešams izvērtēt Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 3. panta otrajā daļā minētās sekas, vai tās ir iespējams pierādīt un kad var konstatēt, ka tiešām ir ticis grauts iestādes prestižs un iestāde ir tikusi diskreditēta, graužot tās tēlu, vai ir tikusi mazināta uzticība valsts pārvaldei.

Lai konstatētu šādus apstākļus, nepieciešams noskaidrot vārdu diskreditēt un prestižs nozīmi, lai saprastu, kad var runāt par iestādes diskreditēšanu un prestiža graušanu.

Letonika.lv vārdnīca par prestižu sniedz sekojošo skaidrojumu: „*Sekmīgas darbības, pozitīva devuma, sasniegumu, popularitātes radīts augsts novērtējums, sabiedrības atzinība un cieņa, ko nosaka sabiedrības attīstības pakāpe, vērtīborientācija, piederība noteiktam sabiedrības slānim*”.¹³

Turklāt, vārdnīca.lv sniedz sekojošu skaidrojumu par iestādes diskreditēšanu: „*diskreditēšana nozīmē, ka tiek mazināta ietekme, nozīme sabiedrības acīs.*”¹⁴

Autoraprāt, par iestādes prestiža, tēla graušanu vai iestādes diskreditēšanu var vienīgi runāt tad, ja šī amatpersonas prettiesiskā rīcība ir nonākusi masu medijos un sabiedrībai ir pieejama. Nepietiek ar faktu, ka informācija ir zināma tikai iestādei, ir nepieciešams konstatēt, ka sabiedrība, kas nav saistīta ar iestādi ir uzzinājusi šādu informāciju. Piemēram, velkot paralēles ar goda un cieņas aizskārums personai, nepietiek ar to, ka nepatiesā informācija ir tikai izplatīta pašai personai klāt esot, ir nepieciešams, ka šī nepatiesā informācija ir nonākusi sabiedrībā, lai

¹¹ Administratīvās apgabaltiesas 2016. gada 21. decembra spriedums lietā Nr. A420296615 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 10. aprīlī]

¹² Krastiņš U. Prettiesiska nodarījuma kaitīgo seku divejādā nozīme. Jurista vārds, 2015. 25. augusts, nr. 33.

¹³ Skaidrojošā vārdnīca. Pieejams:

<http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?r=1107&q=presti%C5%BEs&id=2060733&g=1> [aplūkots 2017. gada 15. maijā]

¹⁴ Skaidrojošā vārdnīca. Pieejams: <http://www.vardnica.lv/svesvardu-vardnica/d/diskreditet> [aplūkots 2017. gada 15. aprīlī]

konstatētu, ka tiek nodarīts kaitējums godam un cieņai, jo ir neiespējami pierādīt šādu apstākli, ka personai ir ticis aizskarts gods un cieņa, ja par to nezina neviens cits kā pati persona. Ja informācija par iestādi un konkrēto amatpersonas prettiesisko rīcību nav nonākusi masu medijos vai ārpus iestādes, ir ļoti grūti pierādīt šo seku pastāvēšanu.¹⁵

Piemēram, 2016. gada 10. novembra spriedumā lietā Nr. A420213415, personas prettiesiskā rīcība kaitēja iestādes tēlam un diskreditēja iestādi, jo masu medijos bija nonākusi informācija, ka pieteicēji nepilda amata tiešos pienākumus.¹⁶ Šādā gadījumā ir iespējams iestādei pierādīt, ka ir noticis kaitējums iestādes tēlam un rīcība ir diskreditējusi iestādi.

Iestādes diskreditēšanu, iestādes tēla graušānu un kaitējumu valsts pārvaldei var pierādīt, ja informācija par prettiesisko rīcību ir nonākusi sabiedrībā, piemēram, caur masu medijiem.

Aplūkojot Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 15. panta 3. punktu, kurš nosaka, ka nosakot disciplinārsodu ņem vērā radīto zaudējumu un kaitējumu, un aplūkojot tā paša likuma 18. panta trešās daļas 4. punktu, kurš nosaka, ka disciplinārlietas izmeklētājs ņem vērā visus tiesiska un lietderīga lēmuma pieņemšanas nepieciešamos faktiskos un tiesiskos apstākļus, tai skaitā disciplinārpārkāpuma radīto zaudējumu un kaitējumu. Ņemot vērā augstāk minēto, šādām sekām nav nozīme vai ir izdarīts disciplinārpārkāpums, bet šīm sekām ir nozīme, izlemjot kāds sods ir jāpiemēro amatpersonai.

Ņemot vērā iepriekš minēto, var izdarīt secinājumu, ka Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 7. pantā nav nozīme tam, ka vainas formu regulējumā ir norāde uz darbības vai bezdarbības kaitīgajām sekām, jo disciplinārpārkāpumu sastāvi ir formāli sastāvi, kur nav nozīme kaitīgajām sekām. Tādēļ, tam nav juridiskas nozīmes, ja šā likuma 7. pantā ir norādīts uz kaitīgo seku apzināšanos. Atšķirībā no krimināltiesībām pie disciplinārpārkāpumu kvalifikācijas nav svarīgi, vai pārkāpums ir izdarīts ar nodomu vai neuzmanības. Neuzmanība kā vainas forma apraksta tikai pārkāpēja attieksmi pret darbības vai bezdarbības kaitīgajām sekām, bet tā kā kaitīgās sekas nav disciplinārpārkāpuma sastāva obligātā pazīme, tad arī neuzmanība kā vainas forma, piemērojot disciplinārpārkāpumu, nav nozīmīga. Praksē bieži ir gadījumi, kad pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības, ja persona nav ievērojusi kādus noteikumus. Personas psihiskajai attieksmei pret normatīvo aktu neievērošanu ir juridiska nozīme tikai tiktāl, cik

¹⁵ Laganovskis G. Goda aizskaršana un neslavas celšana. Pieejams: <http://m.lvportals.lv/visi/skaidrojumi/276908-goda-aizskarsana-un-neslavas-celsana/> [aplūkots 2017. gada 21. maijā]

¹⁶ Administratīvās apgabaltiesas 2016. gada 10. novembra spriedumā lietā Nr. A420213415 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 15. aprīlī]

personai ir jābūt pieskaitāmai, tādai, kas spēj savu rīcību vadīt un apzināties. Ja persona nav zinājusi, ka viņai ar normatīvajiem aktiem ir pienākums veikt kādu darbību vai atturēties no tās, nav nozīmes. Personas psihisko attieksmi var ņemt vērā, nosakot sodu vai arī lemjot par to, vai pārkāpumu var atzīt par maznozīmīgu.¹⁷

1.3. Nepieciešamība pēc likuma un prakses maiņas.

Autors turpmāk apskatīs tiesu praksi, no kuras var konstatēt, ka disciplinārpārkāpumam nosaka nepareizu vainas formu. Pēc tiesu prakses vadoties, var konstatēt, ka disciplinārpārkāpums bieži tiek atzīts par izdarītu aiz neuzmanības, ņemot vērā to, ka persona apzinājās, ka viņai ir normatīvie akti, kas jāpilda un par šo normatīvo aktu nepildīšanu personai var tikt piemērots disciplinārsods, neatkarīgi no kaitīgo seku konstatēšanas.

Spriedumā, lietā Nr. A420293416, personas darbība ir tikusi fiksēta kā izdarīta aiz neuzmanības, tātad nepareizi, jo disciplinārsodiem ir formāli sastāvi. Valsts robežsardzes Ventspils pārvalde 2016. gada 13. jūnijā ir pieņēmusi lēmumu disciplināri sodīt Valsts robežsardzes Ventspils pārvaldes kuģa RK-12 „Valpas” stūrmani, ar disciplinārsodu – piezīme. Kuģa stūrmanis pieņemšanas un nodošanas laikā ir izdarījis neprecīzus ierakstus Valsts robežsardzes Ventspils pārvaldes kuģa RK-12 „Valpas” pieņemšanas un nodošanas uzskaites grāmatā, nepārlicinoties vai visi ieraksti atbilst bruņojuma faktiskajam daudzumam. Stūrmanis ailē „9mm patronas”, norādījis patronu daudzumu „176”, kaut gan vajadzēja būt skaitlim „208”. Tādējādi stūrmanis nav rīkojies atbilstoši daudziem normatīvajiem aktiem, rezultātā stūrmanis ir izdarījis disciplinārpārkāpumu, par ko saucams pie disciplināratbildības. Tiesa šo disciplinārpārkāpumu fiksēja kā izdarītu aiz neuzmanības. Lai gan Bruņojuma aprites noteikumu 45. punktā ir teikts, ka struktūrvienības dežurantiem, nododot un pieņemot maiņu ir jāpārlicinās par spiedoga nospieduma atbilstību nospieduma paraugam uz bruņojuma glabāšanas durvīm, kā arī jāpārbauda ieroču skapji, bruņojuma faktiskais daudzums un jāsalīdzina tas ar citiem sarakstiem. Stūrmanim bija jāpārlicinās par munīcijas daudzumu šajos skapjos.¹⁸

¹⁷ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 218. – 219. lpp.

¹⁸ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 9. marta spriedums lietā Nr. A420293416 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 10. aprīlī]

Ņemot vērā, ka disciplinārsodi ir ar formālu sastāvu, kur nav svarīgas kaitīgās sekas, kā arī šajā gadījumā bija normatīvie akti, kuri bija jāpilda stūrmanim, bet viņš izvēlējās tos nepildīt, tas nozīmē, ka šo pārkāpumu kvalificēt aiz neuzmanības nevar, jo te ir formāls sastāvs, kurš vienmēr ir izdarīts ar tiešu nodomu un šajā gadījumā ir arī apzināta normatīvo aktu neievērošana, pēc personas gribas.

Spriedumā, lietā Nr. A420296415, pieteicējam piemērots disciplinārsods – rājiens, par to, ka pieteicējs nebija pārliecinājies par pareizu datu ievadi, kā rezultātā, robežkontroles punktu šķērsoja automašīna, kurai nav izsniegta atļauja piedalīties ceļu satiksmē. Tiesa atzina, ka šāds disciplinārpārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības, attiecīgi tiesa ir kļūdījusies, jo šādu disciplinārsodu var izdarīt tikai ar nodomu, jo tas ir formāls sastāvs.¹⁹

Personai ir noteikumi, kuri jāpilda attiecībā uz automašīnas ekspluatācijas atļauju pārbaudi un attiecībā uz datu pareizas ievades pārbaudi. Personas vēlme nepildīt noteikumus var būt tikai ar nodomu, jo persona ir iepazīstināta ar šiem noteikumiem. Persona apzinās savu rīcību un zina, ka ir jāpārbauda informācija pirms datu ievades.

Spriedumā, lietā Nr. A420331916, pieteicējam tika uzlikts disciplinārsods – pazemināšana amatā. Pieteicējs atzina, ka nodarījums ir izdarīts aiz neuzmanības, kā arī tiesa atzina, ka disciplinārpārkāpums ir ticis izdarīts aiz neuzmanības, tomēr, ņemot vērā, ka pieteicējam bija jāizpilda normatīvajos aktos paredzētie noteikumi, ko viņš neizdarīja, atļaujot seržantam, nebrīdinot robežpārbaudes vecāko, pamest savu vietu, tādējādi apdraudot robežpārbaudes norisi un izpildi. Pavirši veica uzdevumu plānošanu un ierakstīja kļūdainas atzīmes uzdevuma izpildē par norīkojumā esošo amatpersonu norīkojuma veidiem un pārtraukumiem. Pats pieteicējs skaidroja, ka dokumentu neizpildīšana ir mazsvarīgs pārkāpums, kas radies kļūdas vai neuzmanības dēļ.²⁰

Ņemot vērā, ka amatpersonai ir pienākums ievērot normatīvos aktus un veikt uzdevumus tā, kā no viņām to prasa. Var secināt, ka amatpersona ar nodomu nav pildījusi normatīvajos aktos minētos noteikumus un ņemot vērā, ka disciplinārpārkāpumi ir ar formālu sastāvu, šajā gadījumā nevar runāt par vainas formu, jo šo pārkāpumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, kā to nosaka formāls sastāvs.

¹⁹ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 20. janvāra spriedums lietā Nr. A420296415 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 10. aprīlī]

²⁰ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 7. marta spriedums lietā Nr. A420331916 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 10. aprīlī]

Aplūkojot tiesu praksi, var konstatēt, ka persona apzinās, ka pastāv kādi reglamentējošie noteikumi, bet šo noteikumu zināšana vai nezināšana ir paša pārkāpēja ziņā. Ja persona veikusi kādu darbību, kas, piemēram, ir saistīta ar drošību, piesardzību vai citu noteikumu saturu un nav interesējusies par šo noteikumu saturu, tad uzskatāms, ka persona apzināti pieļauj noteikumu pārkāpumu. Tas liecina, ka pārkāpēja psihiskā attieksme pret tiesībpārkāpumiem izpaužas nodoma veidā, nevis aiz neuzmanības.²¹

Autors konstatē, ka Iekšlietu disciplināratbildības likuma 7. panta vainas formu regulējums nav ticis izlabots pēc 2013. gada 1. aprīļa grozījumiem Krimināllikumā, un ņemot vērā, ka disciplinārpārkāpums ir atzīstams par pabeigtu, kad persona neizpilda normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, neņemot vērā kaitīgās sekas, un konstatē, ka tiesu spriedumos tiek pieļautas kļūdas lemjot vai pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības vai ar tiešu nodomu.

Disciplinārpārkāpumos vainas jautājumu varētu nerisināt vai arī risināt citādā veidā, ņemot vērā tikai tīšas vainas regulējumu. Šajā jautājumā noder citu valstu pieredze, ka pašas prettiesiskās darbības izdarīšanas vai neizdarīšanas rezultātā vainas jautājums netiek juridiski apsvērts, jo pastāv stingrās atbildības princips, kas nosaka, ka vaina tiek prezumēta.²²

Francijā krimināltiesību doktrīnā, kas attiecas tikai uz pārkāpumiem, lai personu sauktu pie atbildības un piemērotu sodu par prettiesisko rīcību, pietiek ja persona neievēro noteikumus vai neievēro aizliegumu, bez vainīgā nodoma konstatēšanas. Šādā gadījumā vaina tiek prezumēta un persona skaitās vainīga uz pārkāpuma fakta pamata un var tikt tikai atbrīvota no atbildības, ja tā pierādīs, ka prettiesiskā rīcība ir veikta galējās nepieciešamības rezultātā vai ir pastāvējuši apstākļi kā nepieskaitāmība, vai nav sasniegts atbildības vecums. Bargākos nodarījumos kā kriminālpārkāpumos un noziegumos Francijā jau ir jāvērtē vainas forma.²³

Autors izdara secinājumu, ka disciplinārpārkāpumi ir vērtējami saskaņā ar formāla sastāva nosacījumiem un Krimināllikuma, pēc 2013. gada 1. aprīļa grozījumiem, 9. panta otrajā daļā teiktais atbilst šiem disciplinārpārkāpumiem, izņemot augstāk minētajos gadījumos, kad persona atbrīvojama no atbildības.

²¹ Krastiņš U. Krimināltiesību teorija un prakse: viedokļi, problēmas, risinājumi 1998 - 2008. Rīga: Latvijas vēstnesis, 2009, 74. lpp.

²² Krastiņš U. Prettiesiska nodarījuma kaitīgo seku divejādā nozīme. Jurista vārds, 2015. 25. augusts, nr. 33.

²³ Turpat

Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 7. pantā ietvertais vainas formu regulējums ir novecojis un neatbilst krimināltiesību un administratīvo tiesību pašreizējām nostādnēm un vajadzībām.

Autors secina, ka Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 7. pantā vainas jautājums ir jānoregulē pareizi, vai nu atsakoties no šī regulējuma šajā likumā, vai mainot šā likuma 7. pantā ietverto, attiecībā uz tīšu vainu, konkretizējot, ka disciplinārpārkāpums ir izdarāms ar tiešu nodomu. Jāveic vēl ir grozījumi Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likumā, atsakoties no vainas formas noteikšanas nepieciešamības no Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 15.panta pirmās daļas 4.punkta, kā rezultātā tiesai nebūs nepieciešamība vērtēt vai disciplinārpārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības vai ar tiešu nodomu.

2. PIETEIKUMA PRIEKŠMETA NEPRECIZITĀTES, PĀRSŪDZOT DISCIPLINĀRSODU

2.1. Administratīvā akta atzīšana par prettiesisku.

Amatpersonai saņemot no iestādes administratīvo aktu, kurš ietver disciplinārsoda piemērošanu, ir tiesības griezties augstākā iestādē, lai apstrīdētu šo aktu. Ja augstākas iestādes lēmums neapmierina personu, tad viņai ir tiesības pārsūdzēt aktu administratīvajā tiesā, norādot pieteikuma priekšmetu, ko amatpersona vēlas panākt ar šī akta pārsūdzēšanu.

Ja persona vēlas pārbaudīt administratīvā akta tiesiskumu, kurš ir zaudējis spēku un kas ir bijis izdots šai personai, pieteikuma priekšmetam ir jābūt par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku.²⁴

Autors šajā nodaļā aplūkos tiesu prakses gadījumus, kad amatpersonas pieteikuma priekšmets pārsūdzot administratīvo aktu par disciplinārsoda uzlikšanu ir nepareizi norādīts, aplūkojot kāpēc šāds pieteikuma priekšmets neatbilst administratīvo tiesību nostādņēm.

Pārsūdzot disciplinārsodu Administratīvā procesa likuma 184. pants paredz, ka pieteikuma priekšmetu administratīvajā tiesā var iesniegt par:

- 1) administratīvā akta atcelšanu;
- 2) administratīvā akta spēkā esamību (atzīšanu par spēkā neesošu, atzīšanu par spēku zaudējušu);
- 3) administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku.²⁵

Pieteikuma priekšmets par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku ir īpašs citu pieteikuma priekšmetu starpā, jo tas ir vērsts uz pagātnes apstākļu izvērtējumu. Kad šis akts ir zaudējis spēku viņš vairs neietekmē personas tiesisko stāvokli šajā brīdī. Tā ir atšķirība no citiem pieteikuma priekšmetiem.²⁶

Šādu pieteikumu iesniedz tiesā, lai panāktu konstatējumu no tiesas puses, par to, ka spēku zaudējušais, kurš vairs neietekmē tiesisko situāciju, administratīvais akts nav bijis tiesisks. Tas ir

²⁴ Dreimanis A. Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Jurista Vārds, 2017. 4. aprīlis, nr. 14/15

²⁵ Administratīvā procesa likums: LR likums. Pieejams: <http://www.likumi.lv>
[aplūkots 2017.gada 21. maijā]

²⁶ Dreimanis A. Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Jurista Vārds, 2017. 4. aprīlis, nr. 14/15

solis, lai persona pēc šī administratīvā akta atzīšanas par prettiesisku, varētu prasīt atbilstošu atlīdzinājumu, par to, kas ir bijis nodarīts ar šo aktu, vai nodrošinātos, ka neatkārtojas līdzīgi gadījumi.²⁷

Administratīvā procesa likuma 82. pants nosaka, ka administratīvo aktu, kurš ir zaudējis spēku, var apstrīdēt tikai divos gadījumos:

- 1) lai prasītu atbilstošu atlīdzinājumu;
- 2) lai nepieļautu līdzīgus gadījumus.

Otrā daļa šajā pantā paredz to, ja administratīvais akts zaudē spēku procesa gaitā, tad personai ir jāpamato, kāpēc tā vēlas procesu turpināt, līdz tam, kad tiek pieņemts lēmums par šo aktu.²⁸

Administratīvo aktu arī var atzīt par prettiesisku gadījumos, kad tiesisko situāciju vairs nav iespējams atjaunot, respektīvi nevar būt runa par akta atcelšanu. Turpretim, ja persona atbrīvota no amata, tad tiesai ir jāskata priekšmets par administratīvā akta atcelšanu, jo nav pareizs uzskats, ja personu atbrīvo no amata, tad administratīvais akts zaudē spēku.²⁹

Lai saprastu, vai pieteikuma priekšmets var būt tikai administratīvā akta atzīšana par prettiesisku disciplinārlietās, jāsaprot, vai administratīvais akts zaudējis spēku ir.

Administratīvā procesa likuma 70. panta trešajā daļā teikts, ka administratīvais akts zaudē spēku, kad tas tiek izpildīts. Ja administratīvā akta mērķis ir sasniegts un tas ir izpildīts, tad akts zaudē spēku un var būt pieteikuma priekšmets tikai par akta atzīšanu par prettiesisku.

Pēc Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 26. panta pirmās daļas, lēmuma apstrīdēšana par disciplinārsoda piemērošanu, neaptur tā izpildi. Tātad no dienas, kad personai uzlikts disciplinārsods, sākas administratīvā akta izpilde. Pēc Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 24. panta pirmās daļas, disciplinārsods stājas spēkā, kad attiecīgais lēmums ir paziņots personai, paziņošanas likuma kārtībā. Turpretim, pēc šī likuma 24. panta otrās daļas, ja personai piemēro disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta, tad no dienas, kad norādīts attiecīgais datums, no kura persona izbeidz amata attiecības, administratīvais akts skaitās paziņots.

²⁷ Dreimanis A. Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Jurista Vārds, 2017. 4. aprīlis, nr. 14/15

²⁸ Turpat

²⁹ Turpat

Pēc Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 26.panta piektās daļas, persona ir disciplināri nesodīta, ja gada laikā no disciplinārsoda stāšanās spēkā neizdara jaunu disciplinārpārkāpumu. Bet pēc šā likuma 26.panta sestās daļas, ja personai piemēro disciplinārsodu – piezīme, tad persona skaitās disciplināri nesodīta pēc trīs mēnešiem, no soda stāšanās spēkā brīža, ja viņa šajā periodā neizdara jaunu disciplinārpārkāpumu.

Pēc šo Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 26.pantā minēto sodāmības termiņu noteicējuma, persona būs nesodīta, attiecīgi administratīvais akts būs izpildīts un akta mērķis būs sasniegts. Līdz ar to, šis administratīvais akts zaudēs spēku un pieteikuma priekšmets var būt tikai par akta atzīšanu par prettiesisku.

Līdzīga situācija ir ar būvatļauju, tā ir spēkā kamēr pastāv uzbūvētais objekts, tāpat ir ar disciplinārsodiem, administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, kamēr persona skaitās sodīta.

Spriedumā, lietā Nr.A420419214, personai piemēroja sākumā disciplinārsodu – mēnešalgas samazināšana par 10 procentiem no mēneša amatalgas uz sešiem mēnešiem. Persona apstrīdēja augstākā iestādē šo lēmumu. Augstākā iestāde grozīja administratīvo aktu un piemēroja disciplinārsodu – piezīme. Sākotnējais akts zaudē spēku, jo ir stājies spēkā jauns akts, kurš šo situāciju regulē atšķirīgi. Respektīvi, trīs mēnešus persona skaitīsies sodīta un šo laika periodu administratīvais akts būs spēkā. Persona iesniedza tiesā pieteikumu par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku un tā atcelšanu. Ņemot vērā, ka Administratīvā procesa likuma 184.pants neparedz šādu priekšmetu un to, ka administratīvais akts ir vēl spēkā, nevar runāt vienlaicīgi par tā atzīšanu par prettiesisku un atcelšanu.³⁰

Spriedumu par akta atzīšanu par prettiesisku tiesa taisa, ja akts vairs nerada nekādas tiesiskas sekas. Tas nozīmē, ka par prettiesiskumu runā, ja aktam nav saglabājusies tieša ietekme uz personas tiesisko stāvokli. Tādas sekas kā reputācijas samazinājums nav uzskatāmas par sekām. Tas ir pamats prasīt atlīdzinājumu pēc tam, kad ir panākta akta atzīšana par prettiesisku.³¹

Spriedumā, lietā Nr. A420300515, personai 2015. gada 22. maijā piemēroja disciplinārsodu – piezīmi. Augstāka iestāde disciplinārsodu ar 2015.gada 27. jūliju atstāja negrozītu. Persona šo disciplinārsodu pārsūdzēja tiesā, pieteikuma priekšmets bija par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Tā ir izplatīta tiesu prakse, ka piezīmi pārsūdz kā prettiesisku, jo viņa ir spēkā trīs

³⁰ Administratīvās rajona tiesas 2015. gada 12. jūnija spriedumā lietā Nr.A420419214 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 21. aprīlī]

³¹ Dreimanis A. Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Jurista Vārds, 2017. 4. aprīlis, nr. 14/15

mēnešus un pēc šiem trīs mēnešiem nekādas tiesiskas sekas vairs nerada. Tiesa taisot spriedumu 2016. gada 22.janvārī, motīvu daļā pateica, ka pieteikuma priekšmetam ir jābūt par tā administratīvā akta atcelšanu, nevis atzīšanu par prettiesisku, jo tiesa interpretējot pieteikuma būtību, izsecināja, ka pieteicēja mērķis ir lēmuma atcelšana, proti, tāda stāvokļa panākšana, kad pieteicējs uzskatāms par disciplināri nesodītu.³² Ņemot vērā, ka no iestādes lēmuma pieņemšanas ir pagājuši 7 mēneši, persona saskaņā ar Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 26. panta sesto daļu, ja piemērots sods – piezīme, tiek uzskatīta par nesodītu, ja triju mēnešu laikā pēc disciplinārsoda piemērošanas tā nav izdarījusi jaunu disciplinārpārkāpumu. Šajā gadījumā ir pagājuši 7 mēneši un persona ir uzskatāma par disciplināri nesodītu, rezultātā arī administratīvais akts nav spēkā un nekādas tiesiskas sekas nerada tagadnē, bet tā kā radīja pagātnē tiesiskas sekas, būtu jārunā par administratīvā akta prettiesiskumu.

Spriedumā, lietā Nr. A420331916, piemēroja disciplinārsodu – pazemināšana amatā, augstāka iestāde lēmumu atstāja negrozītu. Persona pārsūdzēja šo disciplinārsodu iesniedzot pieteikumu par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku.³³ Pēc Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 26. panta piektās daļas, sodāmība saglabājas vienu gadu, ja nav izdarīts jauns disciplinārpārkāpums šajā periodā. Administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, kamēr saglabājas tieša ietekme uz pieteicēja stāvokli. Šim lēmumam gadu būs ietekme uz personas stāvokli. Administratīvais akts visu tiesvedības gaitu šajā lietā ir spēkā, respektīvi nevar būt pieteikuma priekšmets par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku.

Secinājumā, ja pieteicējs vēlas pārbaudīt, vai ir bijis tiesisks administratīvais akts, kurš ir jau savu spēku zaudējis, pieteikuma priekšmetam ir jābūt par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Šādu pieteikumu, iesniedz tikai, lai panāktu tiesas atzinumu, ka spēku zaudējušais administratīvais akts nav bijis tiesisks. Ar šādu pieteikuma priekšmetu amatpersona vēlas sasniegt tālāku mērķi, piemēram, saņemt atlīdzinājumu vai nodrošināties, ka neatkārtojas šāds gadījums vēlreiz. Nevar būt pieteikuma priekšmets – administratīvā akta atzīšana par prettiesisku, ja administratīvais akts vēl ir spēkā.

³² Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 22. janvāra spriedums lietā Nr. A420300515 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 21. aprīlī]

³³ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 7. marta spriedums lietā Nr. A420331916 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 21. aprīlī]

2.2. Administratīvā akta atcelšana.

Autors šajā apakšnodaļā aplūkos, kādos gadījumos pieteikuma priekšmetam administratīvajā tiesā ir jābūt par administratīvā akta atcelšanu, kā arī izvērtēs tiesu prakses gadījumus, kuros ir redzamas kļūdas pieteikuma priekšmeta noteikšanā, saskaņā ar administratīvā akta atcelšanas nostādņēm.

Administratīvā procesa likuma 184. pants paredz, ka pieteikuma priekšmetu var iesniegt par administratīvā akta atcelšanu.

Ja persona vēlas atcelt administratīvo aktu, kurš tagadnē ietekmē personas tiesisko situāciju, tad pieteikums ir iesniedzams par administratīvā akta atcelšanu. Pieteikums par disciplinārsoda atcelšanu ir vērsts uz tagadnē pastāvošu tiesību aizskārumu novēršanu, kas ir pretējs pieteikuma priekšmetam par disciplinārsoda lēmuma atzīšanu par prettiesisku. Personas vēlme pieteikumā par administratīvā akta atcelšanu ir acīmredzama, jo persona vēlas pārtraukt pastāvošu tās tiesību ierobežojumu.³⁴

Ja disciplinārsods ir spēkā un nav iestājies sodāmības noilgums, personai pieteikuma priekšmetam ir jābūt par šī lēmuma, ar kuru uzlikts disciplinārsods, atcelšanu. Ir svarīgi pareizi noteikt, vai akts vēl ir spēkā.³⁵

Administratīvā procesa likuma 70. panta trešā daļa nosaka, ka administratīvais akts būs spēks tik ilgi, līdz to atceļ, nevar izpildīt vai izpilda. Visparastākais administratīvā akta zaudēšanas pamats ir tā atcelšana.³⁶ Respektīvi, nošķiršana starp akta atcelšanu un atzīšanu par prettiesisku, ir atkarīga no tā, vai aktam ir saglabājusies tieša ietekme uz pieteicēja tiesisko stāvokli.³⁷

Spriedumā, lietā Nr. A420293416, personai tika piemērots disciplinārsods – piezīme, 2016. gada 13. jūnijā. Disciplinārsodu augstākā iestāde atstāja negrozītu. Pieteikuma priekšmets Administratīvā rajona tiesā bija par administratīvā akta atcelšanu.³⁸ Iekšlietu ministrijas

³⁴ Dreimanis A. Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Jurista Vārds, 2017. 4. aprīlis, nr. 14/15

³⁵ Turpat

³⁶ Turpat

³⁷ Turpat

³⁸ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 9. marta spriedums lietā Nr. A420293416 Pieejams:

<https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 21. aprīlī]

disciplinārbildības likuma 26. panta sestajā daļā ir teikts, ka persona skaitās disciplināri sodīta trīs mēnešus no piezīmes piemērošanas brīdī. Pieteikuma priekšmets par administratīvā akta atcelšanu nav pareizs, jo lēmumam ir jābūt spēkā un ir jāietekmē persona tiesiskā ziņā. Šajā gadījumā, izskatot personas ierosināto lietu lēmuma par disciplinārsoda – piezīme, šī piezīme personai nav vairs spēkā un nekādas tiesiskas sekas nerada.

Spriedumā, lietā Nr. A420264216, personai uzlika disciplinārsodu – piezīme. Augstākā iestāde atstāja sodu negrozītu. Līdzīgi kā iepriekšējā gadījumā persona pārsūdzēja disciplinārsodu ar pieteikuma priekšmetu par administratīvā akta atcelšanu.³⁹ Administratīvais akts zaudē spēku pēc tā, kad persona skaitīsies nesodīta un beigsies visi apstākļi, kas ietekmē šīs personas tiesisko situāciju. Šajā gadījumā, lietā bija jārunā par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku, jo piezīme ir zaudējusi spēku un nerada sekas.

2.3. Pieteikuma priekšmeta maiņa tiesvedības laikā.

Ja administratīvais akts tiesvedības laikā zaudē spēku, bet tā spēka zaudēšana nav saistīta ar strīda izbeigšanos, tad tiesai būtu nepieciešams izvērtēt Administratīvā procesa likuma 184. panta otrajā daļā noteiktos kritērijus, lai turpinātu tiesvedību.⁴⁰

Administratīvā procesa likuma 184. panta otrā daļa nosaka, ka pieteikumu par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku var iesniegt, ja akts ir radījis personas tiesību vai interešu aizskārumu un viņa pārsūdzēšana ir nepieciešama:

- 1) lai iegūtu atlīdzinājumu;
- 2) novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Šis pants ir analogisks Administratīvā procesa likuma 82. panta otrajā daļā noteiktajam, par procesa turpināšanu, ja akts zaudējis spēku apstrīdēšanas laikā.

Tiesvedības laikā, ja akts ir zaudējis spēku, tiesvedības turpinājums tiek izlemts pēc administratīvā akta atzīšanas par prettiesisku pieteikuma nosacījumiem. Tiesai izlemjot par tiesvedības turpināšanu, tiesa var arī precizēt pieteikuma priekšmetu un nolemt, ka tiesvedībā ir

³⁹ Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 23. decembra spriedums lietā Nr. A420264216 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 21. aprīlī]

⁴⁰ Dreimanis A. Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Jurista Vārds, 2017. 4. aprīlis, nr. 14/15

nepieciešama pieteikuma priekšmeta maiņa uz akta atzīšanu par prettiesisku, saskaņā ar to, ka administratīvais akts ir zaudējis spēku tiesvedības laikā.

Spriedumā, lietā Nr. A420324915 personai piemēroja disciplinārsodu – piezīme. Augstāka iestāde lēmumu atstāja negrozītu. Lietu izskatot bija pagājuši trīs mēneši un personai uzliktais akts bija zaudējis spēku. Tiesa grozīja pieteikuma priekšmetu tiesvedības gaitā un pamatoja savu iemeslu pieteikuma priekšmeta grozīšanai ar turpmākiem argumentiem: „*Disciplinārbildības likuma 24. panta pirmā daļa noteic, ka lēmums par disciplinārsoda piemērošanu, izņemot šā panta otrajā daļā noteikto gadījumu (atvaļināšana no dienesta), stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots amatpersonai. Saskaņā ar šā likuma 26. panta pirmo daļu lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā izpildi. Savukārt atbilstoši sestajai daļai, ja piemērots disciplinārsods – piezīme, amatpersona uzskatāma par disciplināri nesodītu, ja triju mēnešu laikā pēc disciplinārsoda piemērošanas tā nav izdarījusi jaunu disciplinārpārkāpumu. Ievērojot minēto tiesisko regulējumu un ņemot vērā, ka pieteicējs minētajā periodā nav izdarījis jaunu disciplinārpārkāpumu, tiesa secina, ka lēmums par disciplinārsoda piemērošanu ir zaudējis spēku un pieteicējs šobrīd ir uzskatāms par disciplināri nesodītu. Tādējādi tiesai vairs nav pamata lemt par Lēmuma un līdz ar to arī piemērotā disciplinārsoda atcelšanu. Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa pārinterpretē pieteikuma priekšmetu, nosakot, ka tiks izskatīts pieteicēja prasījums par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku, kam tiesas sēdē piekrita arī lietas dalībnieki.*”⁴¹

Ir tiesas nolēmumi, kur administratīvais akts zaudē spēku tiesvedības gaitā un nerada tiesiskas sekas personai, tomēr tiesvedība tiek tālāk skatīta par administratīvā akta atcelšanu.

Spriedumā, lietā Nr. A420296415, personai tika piemērots disciplinārsods – rājiens. Ar augstākas iestādes lēmumu šis lēmums ir atstāts negrozīts. Personai uzlika disciplinārsodu 2015. gada 22. maijā. Persona iesniedza pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu. Tiesa izskatot lietu 2017. gadā un taisot spriedumu 2017. gada 20. janvārī, kad bija pagājis vairāk kā viens gads no disciplinārsoda piemērošanas, spriedumā pieteikuma priekšmets bija par administratīvā akta atcelšanu.⁴² Pēc Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 26. panta piektās daļas persona skaitās nesodīta pēc gada, no soda piemērošanas dienas. Tiesiskas sekas vairs šis akts nenodibina

⁴¹ Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 24. marta spriedums lietā Nr. A420324915 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 21. aprīlī]

⁴² Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 20. janvāra spriedums lietā Nr. A420296415 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 21. aprīlī]

un persona nav sodīta, respektīvi šajā gadījumā nevar būt pieteikums par administratīvā akta atcelšanu.

Sarežģītāks gadījums ir aplūkojot pieteikuma priekšmetu, par administratīvā akta atcelšanu, kad personai piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta. Lai gan pēc gada persona skaitīsies nesodīta, tomēr administratīvais akts atstāj kaut kādas tiesiskas sekas uz šo personu, pat pēc šī gada.

Vairākos instanču tiesu nolēmumos ir minēts, ka lēmums par personas atcelšanu no amata tiek izpildīts ar brīdi, kad amatpersona attiecīgi amatu atstāj. Ir spriedumi, kur Augstākās tiesas Senāts šādu traktējumu ir atzinis par nepareizu. Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka ja noteikums nosaka, ka administratīvais akts zaudē spēku ar izpildi, šāds noteikums attiecas uz administratīvajiem aktiem, kuri tikai paredz atsevišķas faktiskas vai tiesiskas darbības izpildi.⁴³

Ņemot vērā, ka pastāv ilgstoši administratīvie akti, kuri nodibina kādu tiesisko attiecību, kura ir spēkā tik ilgi, kamēr ir spēkā šis administratīvais akts, kurš nodibina šo tiesisko attiecību. Piemēram, aplūkojot gadījumu - lēmums ar kuru ierēdnis tiek iecelts ierēdņa amatā būs spēkā tik ilgi kamēr ierēdnis tiks atbrīvots no amata. Ierēdnim stājoties pie amata pienākumu pildīšanas, nenozīmē administratīvā akta izpildi, pēc kuras akts zaudē spēku. Līdzīgs gadījums ir, kad amatpersonu atvaļina no dienesta. Izskatot lēmumu par administratīvā akta atcelšanu un atjaunošanu dienestā, lēmums par personas atvaļināšanu no dienesta nav izpildāms Administratīvā procesa likuma izpratnē. Tādēļ nav attiecināms noteikums uz šiem lēmumiem, ka viņi zaudē spēku ar to izpildi. Ja persona no dienesta atbrīvota prettiesiski, tiesai jālemj ir par šī administratīvā akta atcelšanu un personas atjaunošanu dienestā, ja persona vēlas atgriezties dienestā.⁴⁴

No minētā var izdarīt secinājumu, ka par disciplinārsodu - amatpersonas atvaļināšana no dienesta, tiesā pieteikums ir iesniedzams par administratīvā akta atcelšanu, ja persona vēlas, lai viņu atjauno dienestā, neatkarīgi vai ir pagājis viens gads no soda piemērošanas, jo šāds administratīvais akts skaitās neizpildāms. Tas pats arī attiecas uz gadījumu, kad amatpersona ir

⁴³ Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesu prakse lietās par valsts dienestu. 2007. – 2013. gads, 2013. Pieejams: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:GJumRF_jC-sJ:at.gov.lv/files/uploads/files/6_Judikatura/Tiesu_prakses_apkopojumi/Valsts_dienests_tiesu_prakses_apkopojums_30102013.doc+&cd=1&hl=lv&ct=clnk&gl=lv [aplūkots 2017. gada 21. maijā]

⁴⁴ Turpat

tikusi pazemināta amatā, jo šāds akts netiks izpildīts ar faktu, kad amatpersona tiks pazemināta amatā.

3. DISCIPLINĀRSODA PIEMĒROŠANAS KĻŪDAS UN ŠO KĻŪDU IZVĒRTĒJUMS TIESVEDĪBĀ, PĀRSŪDZOT DISCIPLINĀRSODU

3.1. Pārkāpuma kvalifikācijas pazīme kā atbildību pastiprinošs apstāklis.

Iestādei piemērojot disciplinārsodu, par drošības dienestos dienotās amatpersonas normatīvo aktu neievērošanu, ir jāpieņem taisnīgs lēmums, ko var tikai izdarīt ievērojot Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likumā noteikto.

Iestāde piemērojot sodu ņem vērā Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 15. panta pirmajā daļā 6. punktā noteikto – atbildību pastiprinošos apstākļus.

Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 10. pantā ir minēti apstākļi, kuri pastiprina amatpersonas disciplināratbildību:

- 1) amatpersona ir turpinājusi savu prettiesisko rīcību, neņemot vērā norādījumus to izbeigt;
- 2) amatpersonas disciplinārpārkāpuma rezultātā ir nodarīts valstij vai personai būtisks mantisks zaudējums vai būtisks kaitējums;
- 3) amatpersona disciplinārpārkāpumu ir paveikusi, izmantojot sev par labu stihisku nelaimi vai citus ārkārtējus apstākļus;
- 4) amatpersona ir izdarījusi pārkāpumu, būdama jau disciplināri sodīta;
- 5) amatpersona ir izdarījusi disciplinārpārkāpumu, alkohola, psihotropo, narkotisko, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē, vai ja amatpersona nav noteiktajā termiņā izpildījusi rīkojumu par medicīniskās pārbaudes veikšanu, lai konstatētu alkohola, psihotropo, narkotisko, toksisko vielu vai citu vielu esamību vai reibumu;
- 6) amatpersona ir izdarījusi disciplinārpārkāpumu, par kuru gada laikā ir ticis izteikts aizradījums.

Autors šajā apakšnodaļā apskatīs iestādes izveidojušos praksi un problemātiku, par soda piemērošanu amatpersonai, ņemot vērā atbildību pastiprinošo apstākli – amatpersona izdarījusi disciplinārpārkāpumu alkohola ietekmē.

Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 15. panta ceturajā daļā nosaka, ja ir konstatēts atbildību pastiprinošais apstāklis – disciplinārpārkāpums izdarīts alkohola reibumā, iestādei obligāti amatpersona ir jāatvaļina no dienesta.

Aplūkojot tiesu praksi var konstatēt, ka iestāde piemēro disciplinārsodu - atvaļināšana no dienesta, pamatojoties uz Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 15. panta ceturtajā daļā noteikto, ka persona ir jāatvaļina no dienesta, ja persona ārpus dienesta pienākumu pildīšanas laika, brauc ar transportlīdzekli alkohola ietekmē vai reibumā. Tomēr, šāda prakse, kura iestādē ir izveidojusies pie soda piemērošanas ir nepareiza, jo alkohola ietekme vai reibums nav atbildību pastiprinošais apstāklis šajos konkrētajos gadījumos, bet būs kā pārkāpuma kvalificējošā pazīme.

Spridumā, lietas Nr. A420333016, pieteicējs – Dienesta Kurzemes reģiona brigādes Liepājas 1. daļas nodaļas komandieris autovadītājs, virsseržants, 2016. gada 10. jūlijā Ostmalas ielā, Pāvilostā atrodies alkohola reibumā vadīja transportlīdzekli, par ko pieteicējam piemēroja disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta. Lēmums tika pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem:

Ņemot vērā Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 10. pantā norādītos atbildību pastiprinošos apstākļus, lēmumā pareizi tika konstatēts atbildību pastiprinošais apstāklis – atrašanās alkohola reibumā vai ietekmē. Ņemot vērā atbildību pastiprinošo apstākli, iestādei bija pienākums, saskaņā ar Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 15. panta ceturtajā daļā noteikto, atvaļināt no dienesta amatpersonu. Šādā gadījumā likumdevējs nav piešķīris iestādei rīcības brīvību disciplinārsoda noteikšanā. Šādos gadījumos, kad iestādei nav tikusi piešķirta rīcības brīvība, iestāde pret amatpersonām piemēro visbargākos sodus, veidojot vienotu praksi.⁴⁵

Par atbildību pastiprinošu apstākli nevar būt tāds apstāklis, kurš paredzēts kā pārkāpuma sastāva pazīme.⁴⁶ Ņemot vērā, ka par disciplinārpārkāpumu ir atzīta darbība – transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā, var konstatēt, ka alkohola reibums, vadot transportlīdzekli šajā gadījumā raksturo pašu darbību, kas atzīta par prettiesisku un par kuru amatpersonai ir

⁴⁵ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 27. februāra spriedums lietā Nr. A420333016 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 13. maijā]

⁴⁶ Krastiņš U., Liholaja V. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I – VIII¹ nodaļa). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2015, 215. lpp.

piemērojams disciplinārsods, tādējādi pašu darbību raksturojošā pazīme nevar būt vienlaicīgi atbildību pastiprinošs apstāklis un pārkāpuma kvalificējošā pazīme.⁴⁷

Aplūkojot vairāk tiesu spriedumus, var konstatēt, ka šāda iestādes argumentācija atkārtojas, ka alkohola reibumu kā pārkāpuma kvalificējošo pazīmi, piemēro kā atbildību pastiprinošo apstākli.

Spriedumā, lietas Nr. A420214416, pieteicējam tika piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta, par to, ka viņš no darba brīvajā laikā vadīja transportlīdzekli alkohola reibumā un izraisīja ceļu satiksmes negadījumu. Iestāde argumentējot savu lēmumu ņēma vērā Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 15. panta ceturtajā daļā noteikto, ka gadījumā, ja tiek konstatēts šā likuma 10. panta 5. punktā atbildību pastiprinošais apstāklis – alkohola reibums, amatpersonu atvaļina no dienesta. Likumdevējs šajā gadījumā nav paredzējis iestādei rīcības brīvību, disciplinārsoda noteikšanā. Šādos gadījumos iestāde piemēro visbargāko sodu, veidojot vienotu praksi. Tiesa atzina, ka konkrētajā gadījumā atrašanās alkohola reibumā ir nevis atbildību pastiprinošs apstāklis, bet paša pārkāpuma kvalificējošā pazīme. Proti no administratīvā akta pamatojuma neizriet, ka pieteicējam būtu piemērots disciplinārsods arī, ja viņš būtu izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, nebūdam alkohola reibumā. Ņemot vērā konstatēto, nav pareizi vienu un to pašu apstākli – atrašanos alkohola reibumā, attiecināt uz pārkāpumu un vēlreiz minēt kā atbildību pastiprinošo apstākli.⁴⁸

Spriedumā, lietas Nr. A420296615, pieteicējam tika piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta, jo ārpus darba laika, amatpersona vadīja transportlīdzekli alkohola reibumā. Iestāde, piemērojot disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta, argumentēja, ka pieteicēja darbībā ir konstatējams Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 10. panta 5. punktā noteiktais atbildību pastiprinošais apstāklis – disciplinārpārkāpums izdarīts alkohola reibumā, līdz ar to jāpiemēro ir šī paša likuma 15. panta ceturtajā daļā noteiktais, ka persona jāatvaļina no dienesta, ja ir konstatēts šī paša likuma 10. panta 5. punktā noteiktais apstāklis, kas pastiprina atbildību par disciplinārpārkāpumu.

Apgabaltiesa konstatēja, ka pieteicēja atrašanās alkohola reibumā ir Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.¹⁵ panta trešajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma kvalificējošā

⁴⁷ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 27. februāra spriedums lietā Nr. A420333016 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 13. maijā]

⁴⁸ Administratīvās apgabaltiesas 2017. gada 13. marta spriedums lietā Nr. A420214416 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 13. maijā]

pazīme, nevis pieteicēja atbildību pastiprinošs apstāklis, piemērojot disciplinārsodu. Ņemot vērā iepriekšminēto, iestādes atsauce uz Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 15. panta ceturto daļu nav pamatota.⁴⁹

Autors secina, ka iestāde piemērojot visbargāko disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta, atsauca uz to, ka alkohola reibums kā pārkāpuma kvalificējošā pazīme ir uzskatāma par atbildību pastiprinošo apstākli. Rezultātā, piemērojot disciplinārsodu iestāde uzskata, ka tai nav rīcības brīvība disciplinārsoda piemērošanā, bet ir jāizdod obligātais administratīvais akts. Konstatējot iestādes praksi, var būt gadījumi, kad iestāde var piemērot nesamērīgi bargu disciplinārsodu, nekā ja iestāde būtu zinājusi, ka tai ir rīcības brīvība disciplinārsoda piemērošanā.

3.2. Nepareiza administratīvā akta izdošana.

Iestādei ir jāievēro Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likumā noteiktais, piemērojot disciplinārsodu.

Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 13. panta otro daļu, amatpersonai var piemērot šādus disciplinārsodus:

- 1) piezīmi;
- 2) rājienu;
- 3) mēneša algas samazinājumu par 10 – 20 procentiem no mēneša algas uz laiku no viena mēneša līdz sešiem mēnešiem;
- 4) pazemināšanu pakāpē par vienu pakāpi, no viena mēneša līdz sešiem mēnešiem, līdz vienam gadam;
- 5) pazemināšanu amatā;
- 6) atvaļināšanu no dienesta.

Aplūkojot Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 15. panta trešo daļu, var konstatēt, ka disciplinārsodu – rājiens, nepiemēro, ja ir izdarīts disciplinārpārkāpums, kura

⁴⁹ Administratīvās apgabaltiesas 2016. gada 21. decembra spriedums lietā Nr. A420296615 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 13. maijā]

rezultātā radīts būtisks zaudējums vai būtisks kaitējums. Šajā gadījumā sekām ir nozīme lemjot par soda apmēra piemērošanu.

Spriedumā, lietas Nr. A420267116, pieteicējam tika piemērots disciplinārsods – rājiens, par to, ka valsts interesēm radīja būtisku kaitējumu, jo vairs nav iespējams novērst tiešās sekas – kaitiņu pie Krāslavas slimnīcas. Personas pieļautais pārkāpums ir būtisks, jo ietver vairāku normatīvo aktu neievērošanu, policijas darbinieka bezdarbību, kā rezultātā netika novērsts jauns kaitiņš, netika pieņemts iesniegums par miesas bojājumu nodarīšanu, informācija netika reģistrēta un netika uzsākta administratīvā lietvedība, un šīs prettiesiskās bezdarbības rezultāta cietušajam bija pagājuši seši mēneši no notikuma dienas, līdz ar ko uzsāktā lietvedība bija jāpabeidz, kas radīja negatīvas sekas – netika sasniegts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa noteiktais mērķis. Šis pārkāpums radīja būtiskas sekas valsts interesēm un cietušā interesēm, jo uz šo brīdi nevar novērst disciplinārpārkāpuma tiešās sekas.⁵⁰

Aplūkojot spriedumā noteikto, personai ir ticis radīts būtisks kaitējums, jo vairs nevar novērst disciplinārpārkāpuma sekas. Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 11. panta otro daļu, būtisks kaitējums ir tāds, ko nav iespējams novērst, novēršot disciplinārpārkāpuma sekas, tādēļ uzskatāms par būtisku kaitējumu.

Ņemot vērā Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 15. panta trešajā daļā noteikto, ka personai nav jāpiemēro disciplinārsods – rājiens, ja ir ticis izdarīts būtisks kaitējums, var secināt, ka iestāde kļūdījusies ir soda piemērošanā.

3.3. Disciplinārsoda piemērošanas kļūdas kā būtisks vai maznozīmīgs procesuāls pārkāpums.

Autors šajā apakšnodaļā aplūkos, vai augstāk minētajos spriedumos pieļautās kļūdas ir vērtējamas kā būtiski vai maznozīmīgi procesuāli pārkāpumi.

Vērtējot procesuālo tiesību normu pārkāpumus un to ietekmi uz sasniedzamo rezultātu administratīvā procesa gaitā, ir jānoskaidro, vai šis pārkāpums varēja ietekmēt administratīvā akta

⁵⁰ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. A420267116 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 13. maijā]

saturu. Ja šis procesuālais pārkāpums varēja ietekmēt administratīvā akta būtību, tas uzskatāms par būtisku.⁵¹

Ja procesuālais pārkāpums ir tik nozīmīgs, ka tas varēja izmainīt administratīvā akta saturu, tiesai ir tiesības šādu administratīvo aktu atcelt.⁵² Var secināt, ja procesuālā pārkāpuma rezultātā amatpersonai ir uzlikts disciplinārsods, kuru iestāde būtu varējusi nepiemērot, ja tiktu novērsts procesuālais pārkāpums, tad šādu procesuālo pārkāpumu var atzīt par būtisku.

Aplūkojot augstāk minētos spriedumus par amatpersonas atvaļināšanu no dienesta, saskaņā ar to, ka amatpersonai ir ticis piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta. Lai konstatētu, ka šajos tiesas spriedumos, kur iestāde nepareizi identificē atbildību pastiprinošo apstākli, ir jāņem vērā apstākļi, vai iestāde būtu piemērojusi citu sodu un vai šis procesuālais pārkāpums ietekmēja iestādi pieņemt konkrēto disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta.⁵³

Aplūkojot tiesu spriedumus, var konstatēt, ka iestādes argumentācijā ir norādīts, ka iestādei nav tikusi piešķirta rīcības brīvība piemērojot konkrēto disciplinārsodu. Rezultātā, iestāde uzskata, ka konkrētajos gadījumos nav piemērojams cits disciplinārsods. Tomēr, tiesu spriedumos, kur personu atvaļina no dienesta par to, ka ārpus dienesta laika ir vadījis transportlīdzekli alkohola reibumā, tiesa atzīst, ja nav konstatējams atbildību pastiprinošs apstākļi, tas nenozīmē, ka piemērotais sods nebūs samērīgs. Lēmumā neņemot vērā atbildību pastiprinošo apstākli, ir ietverts lietderības izvērtējums, kādēļ ir izvēlēts konkrētais disciplinārsods. Lēmumā ir norādīts, kāpēc iestāde uzskata, ka ētiskumam dienestā ir liela nozīme un kāpēc šī neētiskā rīcība ārpus dienesta tiek uzskatīta par iestādes diskreditējošu, un kāpēc šī rīcība mazina uzticību valsts pārvaldei. Lai gan šis sekas un šādus iestādes uzskatus par to, ka nodarījums ir radījis kaitējumu iestādes tēlam ir grūti pierādīt, tiesa piekrīt, ka pieteicēja izdarītais pārkāpums ļoti diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei, tādēļ izvēlētais disciplinārsods pieteicējam ir samērīgs.⁵⁴

Konstatējot, ka šajos spriedumos, lai arī iestādes prakse par soda piemērošanu amatpersonām, kuras vada transportlīdzekli alkohola ietekmē ir balstīts uz atbildību pastiprinošo

⁵¹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005. gada 15. marta spriedums lietā Nr. SKA-59 Pieejams: <http://at.gov.lv/files/uploads/files/archive/department3/2005/ska-59-2005.pdf> [aplūkots 2017. gada 13. maijā]

⁵² Turpat

⁵³ Turpat

⁵⁴ Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 27. februāra spriedums lietā Nr. A420333016 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi> [aplūkots 2017. gada 13. maijā]

apstākli, kurš nemaz nepastāv šajos gadījumos, disciplinārsods, saskaņā ar iestādes argumentāciju ir samērīgs, jo iestāde uzskata, ka šie pārkāpumi ļoti diskreditē iestādi un nodara kaitējumu valsts pārvaldes tēlam. Var secināt, ka šajos gadījumos nevar atzīt atbildību pastiprinoša apstākļa nepareizu piemērošanu, par būtisku procesuālu pārkāpumu, jo iestāde tāpat būtu piemērojusi konkrēto sodu, pamatojoties uz kaitīgajām sekām, bet var tikai norādīt faktu, ka iestādei ir rīcības brīvība piemērojot disciplinārsodu par šiem pārkāpumiem un nav jāizdod obligātais administratīvais akts.

Aplūkojot gadījumu, kad iestāde nevarēja piemērot disciplinārsodu - rājiens, bet, tomēr iestāde izdeva šādu aktu. Var konstatēt, ka šāds procesuālais pārkāpums ietekmēja administratīvā akta saturu, jo likumdevējs ir noteicis, ka iestādei ir jāizdod administratīvais akts ar citu saturu, rezultātā šādu pārkāpumu var atzīt par būtisku procesuālo pārkāpumu.

KOPSAVILKUMS

Pētījuma rezultātā autors izvirza aizstāvēšanai šādas tēzes:

1. Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 7. pantā noteiktais par vainas formām ir aizgūts no Krimināllikuma 9. un 10. panta, kuri bija spēkā pirms 2013. gada 1. aprīļa grozījumiem.
2. Ņemot vērā, ka amatpersonai pastāv tiesību akti, pēc kuriem tai ir jārīkojas. Šo aktu neievērošana ir atzīstama par disciplinārpārkāpumu. Respektīvi, pie disciplinārpārkāpumiem nav nepieciešams vērtēt vainas formu, vai pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības vai ar nodomu, jo disciplinārpārkāpumi ir izdarāmi ar tiešu nodomu, kas atbilst formāla sastāva pazīmēm. Tiesas spriedumos bieži konstatē, ka pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības, tātad nepareizi, jo disciplinārpārkāpumi ir ar tiešu nodomu.
3. Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 7. pantā ietvertais vainas formu regulējums ir novecojis un neatbilst krimināltiesību un administratīvo tiesību pašreizējām nostādnēm un vajadzībām. Rezultātā Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 7. pantā vainas jautājums ir jāneregulē pareizi, vai nu atsakoties no šī regulējuma šajā likumā, vai mainot šā likuma 7. pantā ietvertu, attiecībā uz tīšu vainu, konkretizējot, ka disciplinārpārkāpums ir izdarāms ar tiešu nodomu. Jāveic ir grozījumi Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likumā, atsakoties no vainas formas noteikšanas nepieciešamības no Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 15. panta pirmās daļas 4. punkta, rezultātā tiesai nebūs nepieciešamība vērtēt vai disciplinārpārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības vai ar tiešu nodomu.
4. Iestādes prestiža, tēla graušana vai iestādes diskreditēšana var vienīgi būt tad, ja šī amatpersonas prettiesiskā rīcība ir nonākusi masu medijos un sabiedrībai ir pieejama. Nepietiek ar faktu, ka informācija ir zināma tikai iestādei, ir nepieciešams konstatēt, ka sabiedrība, kas nav saistīta ar iestādi ir uzzinājusi šo informāciju. Piemēram, velkot paralēles ar goda un cieņas aizskārumu personai, nepietiek ar to, ka nepatiesā informācija ir tikai tikusi izplatīta pašai personai klāt esot, ir nepieciešams, ka šī nepatiesā informācija ir publiskota, lai konstatētu, ka tiek nodarīts kaitējums godam un cieņai.
5. Iekšlietu ministrijas disciplinārbildības likuma 3. panta otrajā daļā minētajam sekām nav nozīme atzīstot, ka personas rīcība ir atzīstama par disciplinārpārkāpumu, jo pietiek

konstatēt, ka ir pārkāpts tiesību aktos noteiktais. Šīm sekām ir tikai nozīme izvēloties kādu sodu piemērot vai atzīt par maznozīmīgu amatpersonas izdarīto pārkāpumu.

6. Ja persona vēlas pārbaudīt administratīvā akta tiesiskumu, kurš ir zaudējis spēku un kas ir bijis izdots šai personai, pieteikuma priekšmetam ir jābūt par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku. Pieteikuma priekšmets par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku ir īpašs citu pieteikuma priekšmetu starpā, jo tas ir vērsts uz pagātnes apstākļu izvērtējumu. Šim aktam zaudējot spēku, viņš vairs neietekmē personas tiesisko stāvokli šajā brīdī. Šādu pieteikumu iesniedz tiesā, lai panāktu konstatējumu no tiesas puses, par to, ka spēku zaudējušais, kurš vairs neietekmē tiesisko situāciju, administratīvais akts nav bijis tiesisks. Ņemot vērā konstatēto, tiesu praksē ir sastopami gadījumi, kad pieteikuma priekšmets ir – administratīvā akta atzīšana par prettiesisku, lai gan akts vēl ir spēkā un nevar runāt par tā atzīšanu par prettiesisku.
7. Ja persona vēlas atcelt administratīvo aktu, kurš tagadnē ietekmē personas tiesisko situāciju, tad pieteikums ir iesniedzams par administratīvā akta atcelšanu. Pieteikums par disciplinārsoda atcelšanu ir vērsts uz tagadnē pastāvošu tiesību aizskārumu novēršanu, kas ir pretējs pieteikuma priekšmetam par disciplinārsoda atzīšanu par prettiesisku. Personas vēlme pieteikumā par administratīvā akta atcelšanu ir acīmredzama, jo persona vēlas pārtraukt pastāvošu tās tiesību ierobežojumu. Ja disciplinārsods ir spēkā un nav iestājies sodāmības noilgums, personai pieteikuma priekšmetam ir jābūt par šī lēmuma, ar kuru uzlikts disciplinārsods atcelšanu. Ir svarīgi pareizi noteikt, vai akts vēl ir spēkā. Ņemot vērā konstatēto, var secināt no tiesu prakses, ka ir gadījumi, kad pieteikuma priekšmets ir – administratīvā akta atcelšana, lai gan šis akts vairs neietekmē personas tiesisko situāciju un ir izpildīts.
8. Tiesvedības laikā, ja akts ir zaudējis spēku, tiesvedības turpinājums tiek izlemts pēc pieteikuma nosacījumiem - administratīvā akta atzīšanas par prettiesisku. Tiesai izlemjot par tiesvedības turpināšanu, tiesa var arī precizēt pieteikuma priekšmetu un nolemt, ka tiesvedībā nepieciešama pieteikuma priekšmeta maiņa uz akta atzīšanu par prettiesisku, saskaņā ar to, ka administratīvais akts ir zaudējis spēku tiesvedības laikā. Autors uzskata, ka šāda prakse būtu pareiza, jo tad būtu skaidrs, ka akts ir zaudējis spēku un vairs neietekmē personu.
9. Aplūkojot tiesu praksi var konstatēt, ka iestāde piemēro disciplinārsodu - atvaļināšana no dienesta, pamatojoties uz Iekšlietu ministrijas disciplināratbildības likuma 15. panta

ceturtajā daļā noteikto, ka persona ir jāatvaļina no dienesta, ja persona ārpus dienesta pienākumu pildīšanas laika, brauc ar transportlīdzekli alkohola ietekmē vai reibumā. Tomēr, šāda prakse, kura ir iestādē izveidojusies pie soda piemērošanas ir nepareiza, jo alkohola ietekme vai reibums nebūs atbildību pastiprinošais apstāklis šajos gadījumos, bet būs kā pārkāpuma kvalificējošā pazīme.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN JURIDISKO AKTU SARAKSTS

Literatūra

1. Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016;
2. Dreimanis A. Prasījums par administratīvā akta atzīšanu par pretiesisku. Jurista Vārds, 2017. 4. aprīlis, nr. 14/15;
3. Krastiņš U. Prettiesiska nodarījuma kaitīgo seku divejādā nozīme. Jurista vārds, 2015. 25. augusts, nr. 33;
4. Krastiņš U. Krimināltiesību teorija un prakse: viedokļi, problēmas, risinājumi 1998 - 2008. Rīga: Latvijas vēstnesis, 2009;
5. Krastiņš U., Liholaja V. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I – VIII1 nodaļa). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2015;
6. Krastiņš U. Tieša nodoma tvērums krimināltiesībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2017;
7. Laganovskis G. Goda aizskaršana un neslavas celšana. Pieejams: <http://m.lvportals.lv/visi/skaidrojumi/276908-goda-aizskarsana-un-neslavas-celsana/>;
8. Rozenbergs J. Vainas institūts krimināltiesībās un tā nozīme noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijā. Promocijas darbs. Rīga, Latvijas Universitāte, 2012. Pieejams: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5122/22890-Janis_Rozenbergs_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y;

Normatīvie akti

9. Krimināllikums: LR likums. Pieejams: <http://www.likumi.lv>;
10. Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplinārbildības likums: LR likums. Pieejams: <http://www.likumi.lv>;
11. Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums. LR likums. Pieejams: <http://www.likumi.lv>;

12. Administratīvā procesa likums: LR likums. Pieejams <http://www.likumi.lv>;

Juridiskās prakses materiāli

13. Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesu prakse lietās par valsts dienestu. 2007. – 2013. gads, 2013. Pieejams: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:GJumRF_jC-sJ:at.gov.lv/files/uploads/files/6_Judikatura/Tiesu_prakses_apkopojumi/Valsts_dienests_tiesu_prakses_apkopojums_30102013.doc+&cd=1&hl=lv&ct=clnk&gl=lv;
14. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005. gada 15. marta spriedums lietā Nr. SKA-59 Pieejams: <http://at.gov.lv/files/uploads/files/archive/department3/2005/ska-59-2005.pdf>;
15. Administratīvās rajona tiesas 2015. gada 12. jūnija spriedums lietā Nr. A420419214 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
16. Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 22. janvāra spriedums lietā Nr. A420300515 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
17. Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 24. marta spriedums lietā Nr. A420324915 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
18. Administratīvās apgabaltiesas 2016. gada 10. novembra spriedums lietā Nr. A420213415 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
19. Administratīvās apgabaltiesas 2016. gada 21. decembra spriedums lietā Nr. A420296615 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
20. Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 23. decembra spriedums lietā Nr. A420264216 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
21. Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 20. janvāra spriedums lietā Nr. A420296415 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
22. Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. A420267116 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
23. Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 27. februāra spriedums lietā Nr. A420333016 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
24. Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 7. marta spriedums lietā Nr. A420331916 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;

25. Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 9. marta spriedums lietā Nr. A420293416 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;
26. Administratīvās apgabaltiesas 2017. gada 13. marta spriedums lietā Nr. A420214416 Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/nolemumi>;

Citi izmantotie avoti

27. Skaidrojošā vārdnīca. Pieejams: <http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?r=1107&q=presti%C5%BEs&id=2060733&g=1>;
28. Skaidrojošā vārdnīca. Pieejams: <http://www.vardnica.lv/svesvardu-vardnica/d/diskreditet>.

Bakalaura darbs “Drošības dienestu disciplinārbildības piemērošanas problemātika”
izstrādāts Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie
informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Gatis Ābele _____

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: Dr. iur. Edvīns Danovskis _____

Recenzents: _____

Darbs iesniegts Valststiesību zinātņu katedrā 2017. gada 22. maijā

Metodiķe: Ramona Polmane _____

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

_____, protokola Nr. ____, vērtējums ____ (_____)

Komisijas sekretārs: _____